

ДС СМИТХ АД Скопје

**Финансиски извештаи
за годината што завршува
на 31 декември 2018 и
Извештај на независните ревизори**

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 - 3
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5
Извештај за промени во главнината	6
Извештај за паричните текови	7
Белешки кон финансиските извештаи	8 – 37
Прилог 1 - Годишен извештај	
Прилог 2 - Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА ДС СМИТХ АД СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи (страна 4 - 37) на ДС СМИТХ АД Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото"), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2018 година и извештај за сеопфатна добивка, извештај за промените во главнината и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Северна Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување во финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на вкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА ДС СМИТХ АД СКОПЈЕ (продолжение)

Основи за мислење со резерва

Како што е наведено во Белешка 15 кон придружните финансиски извештаи, на 31 декември 2018 година Друштвото има недвижности, постројки и опрема во вкупен износ од 483,672 илјади денари. Овие средства вклучуваат земјиште и градежни објекти со нето сегашна вредност од 19,679 илјади денари, односно 56,404 илјади денари за кои Друштвото има само право на користење и не поседува документација за сопственост. Дополнително, градежните објекти на Друштвото во износ од 169,943 илјади денари и опремата во износ од 225,279 илјади денари вклучуваат средства од погонот за производство на хартија и хартиена амбалажа со нето сметководствена вредност од 43,832 илјади денари и 71,779 илјади денари, соодветно, кои се надвор од употреба. Друштвото не изврши тест на обезвреднување на градежните објекти и опремата заклучно со 31 декември 2018 година во согласност со МСС 36 „Обезвреднување на средства“. Врз основа на расположливата документација, ние не бевме во состојба да се увериме во потенцијалните ефекти врз вреднувањето на недвижностите, постројките и опремата на 31 декември 2018 година, како и ефектот врз нето добивката за годината која тогаш завршува.

Дополнително, во рамките на градежните објекти на Друштвото се вклучени недвижности кои се дадени под закуп на трети лица и од кои Друштвото искажува приход од наем. Заклучно со 31 декември 2018 година, Друштвото овие недвижности ги третира како градежни објекти, а не како вложувања во недвижности и нема направено проценка на објективната вредност на вложувањата во недвижности. Овој третман на недвижностите не е во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард – МСС 40 „Вложувања во недвижности“. Врз основа на расположливата документација, ние не бевме во состојба да ги утврдиме потенцијалните ефекти врз вреднувањето на градежните објекти за годината која завршува на 31 декември 2018 година, како и ефектот врз нето добивката за годината која тогаш завршува.

Понатаму, како што е обелоденето во Белешка 10 кон придружните финансиски извештаи, во текот на 2018 година Друштвото евидентирало трошоци кои настанале во минати години во износ од 8,983 илјади денари, бидејќи Друштвото добило документацијата за истите во тековната година. Врз основа на тоа, Друштвото ја потценило акумулираната загуба на 1 јануари 2018 година за износ од 8,983 илјади денари и за истиот износ ја преценило загубата за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата наведени во основата за мислење со резерва, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ДС СМИТХ АД Скопје на ден 31 декември 2018 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Северна Македонија.

Обрнување внимание

Обрнуваме внимание на следниве прашања:

- а) Акумулираната загуба на Друштвото на 31 декември 2018 година изнесува 185,252 илјади денари и Друштвото оствари загуба за годината што тогаш завршува во износ од 43,956 илјади денари. Способноста на Друштвото да продолжи да работи врз основа на принципот на континуитет зависи од добивањето на континуирана финансиска поддршка од страна на Матичната компанија. Матичната компанија во Писмо за поддршка се обврза да обезбеди финансиска поддршка на Друштвото во период од 12 месеци од датумот на писмото.
- б) Како што е обелоденето во Белешка 5 кон финансиските извештаи, одобрените финансиски извештаи за 2018 година од страна на раководството на Друштвото биле поднесени во Централниот Регистар на Република Северна Македонија на 15 март 2019 година. Меѓутоа, врз основа на наодите и предложените корекции од страна на ревизорот, а во согласност со прописите, приложените финансиски извештаи се коригирани за ефектите идентификувани во текот на ревизијата. Коригираните финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година се дополнително усвоени од страна на раководството на Подружницата и се поднесени во Централниот Регистар на Република Северна Македонија на 27 јуни 2019 година.

Нашето мислење не е модификувано во однос на овие прашања.

(продолжува)

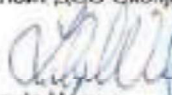
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА ДС СМИТХ АД СКОПЈЕ (продолжение)

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување на годишниот извештај (прилог 1 кон финансиските извештаи) и годишната сметка (прилог 2 кон финансиските извештаи) во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството, а кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Северна Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи, кој е во примена во Република Северна Македонија. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Диплоит ДОО Скопје

Лидија Нануш
Овластен ревизор
Директор

Скопје
27 јуни 2019 година

Александар Аризанов
Овластен ревизор

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА
 Година што завршува на 31 декември 2018
 (Во илјади денари)

	Белешки	2018	2017
Приходи од продажба	6	724,317	739,492
Останати приходи	7	8,811	8,755
Вкупно оперативни приходи		733,128	748,247
Промена во залихите на готови производи и производство во тек		186	261
Потрошени материјали и сировини	8	(527,401)	(496,413)
Трошоци за вработените	9	(85,401)	(83,403)
Трошоци за амортизација	14, 15	(24,174)	(22,742)
Останати трошоци	10	(129,545)	(110,927)
Вкупно оперативни трошоци		(766,335)	(713,224)
(Загуба) / добивка од работење		(33,207)	35,023
Финансиски приходи		350	653
Финансиски расходи		(11,099)	(10,185)
Финансиски расходи, нето	11	(10,749)	(9,532)
(Загуба) / добивка пред оданочување		(43,956)	25,491
Данок на добивка	12	-	(3,382)
Нето (загуба) / добивка за годината		(43,956)	22,109
Останата сеопфатна добивка по оданочување		-	-
Вкупна сеопфатна загуба / (добивка) за годината		(43,956)	22,109
(Загуба) / Добивка расположлива за:			
Сопствениците на обични акции на Друштвото		(43,956)	22,109
Загуба / Заработувачка по акција:	13		
Основа заработувачка по акција (во Денари)		(157,55)	79,24
Разводната заработувачка по акција (во Денари)		(167,55)	79,24

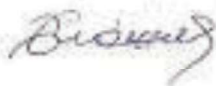
Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

Овие финансиски извештаи беа одобрени за издавање од Управниот одбор на Друштвото на 15 март 2019.

Приложените финансиски извештаи се коригирани за ефектите идентификувани во текот на ревизијата и се дополнително усвоени од страна на раководството на Друштвото и поднесени во Централниот Регистар на Република Северна Македонија на 27 јуни 2019 година (Белешка 5).

Одобрено од:

Олга Блажева
 Генерален директор

Друштво за пропалатива
 на одржлива и амбалана
ДС СМИТХ
 АД - Скопје

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
Година што завршува на 31 декември 2018
(Во илјади денари)

	<u>Белешки</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	14	209	589
Недвижности, постројки и опрема	15	483,672	390,665
Останати нетековни средства		308	308
		<u>484,189</u>	<u>391,562</u>
Тековни средства			
Залихи	16	146,954	72,956
Побарувања од купувачи	17	214,682	274,047
Останати побарувања	18	57,886	14,590
Пари и парични еквиваленти	19	17,780	10,282
		<u>437,302</u>	<u>371,875</u>
ВКУПНИ СРЕДСТВА		<u><u>921,491</u></u>	<u><u>763,437</u></u>
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Уплатен капитал	20	432,450	432,450
Законски резерви		15,344	15,344
Акумулирана загуба		(185,252)	(140,380)
		<u>262,542</u>	<u>307,414</u>
Нетековни обврски			
Обврски по долгорочни кредити	24	234,419	-
Долгорочни обврски за лизинг	25	5,467	-
Резервации за отпремнини	21	5,061	3,699
		<u>244,947</u>	<u>3,699</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	22	375,866	189,316
Останати обврски	23	38,136	28,605
Обврски по кредити	24	-	234,403
		<u>414,002</u>	<u>452,324</u>
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		<u><u>921,491</u></u>	<u><u>763,437</u></u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА
Година што завршува на 31 декември 2018
(Во илјади денари)

	<u>Акционерски капитал</u>	<u>Законски резерви</u>	<u>Акумулирана загуба</u>	<u>Вкупно</u>
Состојба на 1 јануари 2017	432,450	15,344	(162,489)	285,305
Добивка за годината	-	-	22,109	22,109
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017	<u>432,450</u>	<u>15,344</u>	<u>(140,380)</u>	<u>307,414</u>
Корекција на почетна состојба	-	-	(916)	(916)
Состојба на 1 јануари 2018	432,450	15,344	(140,380)	307,414
Загуба за годината	-	-	(43,956)	(43,956)
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018	<u>432,450</u>	<u>15,344</u>	<u>(185,252)</u>	<u>262,542</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2018
(Во илјади денари)

<u>Белешки</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Парични текови од оперативни активности		
(загуба) / добивка пред оданочување	(43,956)	25,491
Коригирана за:		
Амортизација	24,174	22,742
Исправка на вредноста на побарувањата	7,566	796
Останати корекции	(916)	-
Неотпишана вредност на продадени средства	1,919	1,053
Капитална загуба на продадени средства	10,218	-
Курсни разлики по кредити	-	37
Расходи за камати	9,510	9,533
Приходи од камати	(1)	(1)
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал	<u>8,514</u>	<u>59,651</u>
Зголемување на залихите	(73,998)	(21,684)
Намалување / (зголемување) на побарувањата од купувачите и останатите побарувања	8,503	(82,261)
Зголемување на обврските кон добавувачи и останатите обврски	<u>191,534</u>	<u>55,812</u>
	<u>134,553</u>	<u>11,518</u>
Платени камати, нето	-	(14,348)
Приливи по камати	1	-
Платен данок на добивка	<u>(3,601)</u>	<u>(4,655)</u>
Нето парични текови генерирани од / (користени за) оперативни активности	<u>130,953</u>	<u>(7,485)</u>
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на недвижности, постројки и опрема, нето од приливи од продажба	(130,041)	(18,105)
Продажба на недвижности, постројки и опрема	1,102	-
Набавка на нематеријални средства	<u>-</u>	<u>(37)</u>
Нето парични текови користени за инвестициони активности	<u>(128,939)</u>	<u>(18,142)</u>
Долгорочни заеми	<u>5,484</u>	<u>-</u>
Нето готовина од финансиски активности	<u>5,484</u>	<u>-</u>
Нето зголемување/(намалување) на пари и парични еквиваленти	<u>7,498</u>	<u>(25,627)</u>
Пари и парични еквиваленти на почетокот од годината	<u>10,282</u>	<u>35,909</u>
Пари и парични еквиваленти на крајот од годината	<u>19</u>	<u>10,282</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

ДС СМИТХ АД Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) е акционерско друштво регистрирано во Република Северна Македонија, со седиште на улица “1632” бр. 1 Гази Баба, Скопје. Основна дејност на Друштвото е производство на хартија и амбалажа.

Во текот на 2015 година, Групацјата DS Smith изврши превземање на Групацјата Дуропацк, поради што Собранието на акционери на Друштвото на 15 октомври 2015 година донесе одлука за промена на називот на Друштвото од ДУРОПАЦК АД Скопје во ДС СМИТХ АД Скопје. Според уписот на промена во Централниот регистер на Република Северна Македонија од 27 октомври 2015 година целосниот назив на Друштвото е Друштво за производство на хартија и амбалажа ДС СМИТХ АД Скопје.

Заклучно со 31 декември 2018 година, мнозински акционер на Друштвото е DS Smith Packaging South East GmbH Австрија која има 81.31% сопственост над Друштвото.

На 31 декември 2018 година Друштвото има 133 вработени (2017: 134 вработени).

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16, 64/18 и 120/18) правните лица во Република Северна Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник на РМ” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 60/14), чиј сет на финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Северна Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на финансиските извештаи на Друштвото, придружените финансиски извештаи не можат да се сметаат за финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Финансиските извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст. Во составувањето на овие финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 3.

Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Северна Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Северна Македонија

На денот на издавањето на овие финансиски извештаи, следните стандарди и измени на стандардите од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди како и толкувањата од Комисијата за толкувања за меѓународно финансиско известување се објавени но истите сè уште не се официјално усвоени во Република Северна Македонија.

- Измени на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Измени со кои се подобруваат обелоденувањата на објективната вредност и ризикот на ликвидност (ревизиран во март 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година);
- Измени на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Дополнителни исклучоци за ентитети кои прв пат ги применуваат МСФИ. Измените се однесуваат на средствата во индустријата за нафта и гас и утврдувањето дали договорите содржат лизинг (ревизиран во јули 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени и дополнувања на различни стандарди и толкувања како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 16 април 2009 година (МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36, МСС 39, КТМФИ 16) – главно поврзано со елиминација на неусогласености и термилошки објаснувања (измените на стандардите се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година, додека измените на КТМФИ се применливи од 1 јули 2009 година);
- Измени на МСС 38 “Нематеријални средства” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Измени како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (ревизиран во април 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и измени кои се однесуваат на трансакции на групни готовински плаќања врз основа на акции (ревизиран во јуни 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени на КТМФИ 9 “Повторна проценка на вградените деривативи” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” – Вградени деривативи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 30 јуни 2009 година);
- КТМФИ 18 “Пренос на средства од купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- “Сеопфатна рамка за финансиско известување на 2010 година” што претставува измена на “Рамката за подготовка и прикажување на финансиските извештаи” (применлива за пренос на средства од купувачи примени на или после септември 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Ограничен исклучок од споредбени обелоденувања пропишани во рамките на МСФИ 7 кај ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСС 24 “Обелоденувања за поврзани страни” – Поедноставени барања за обелоденувања кај ентитети кои се под (значителна) контрола или влијание на владата и појаснување на дефиницијата за поврзани страни (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: презентирање” – Сметководство за правата на издавање на нови акции (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 февруари 2010 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (2010)” како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 6 мај 2010 година (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МСС 1, МСС 27, МСС 34, КТМФИ 13) – главно со намера да се отстранат неусогласеностите и термилошки објаснувања (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Северна Македонија (продолжение)

- Дополнувања на КТМФИ 14 “МСС 19 – Ограничување на дефинираните примања, минималните барања за финансирање и нивната интеракција” Авансна уплата на минимални средства потребни за финансирање (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- КТМФИ 19 “Подмирување на финансиски обврски со инструменти на главнината” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Висока хиперинфлација и отстранување на фиксни датуми за ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Пренос на финансиски средства (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСС 12 “Даноци на добивка” – Одложен данок: поврат на средствата кои се наоѓаат во основата (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2012 година);
- МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 27 (ревидиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 28 (ревидиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на МСФИ” – Државни кредити (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 “Консолидирани финансиски извештаи, Заеднички аранжмани и Обелоденувања на вложувања во други правни лица: Упатство за преодна примена” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2009-2011) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Северна Македонија (продолжение)

- КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Вложувачки правни лица (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање” – Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 36 “Обезвреднување на средствата” – Обелоденувања за надоместувачка вредност за нефинансиски средства (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” - Замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- КТМФИ 21 “Давачки” (толкување применливо за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Планови за дефинирани користи: Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклус 2010-2012) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2011-2013) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- МСФИ 14 “Одложени сметки согласно законската регулатива” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” – Сметководство за стекнати удели во заеднички операции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 38 “Нематеријални средства” – Појаснување на прифатливите методи за пресметка на амортизација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на и по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 41 “Земјоделство” – Земјоделство: плодородни стебла (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Метод на главнина во поединечни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Северна Македонија (продолжение)

- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2012-2014) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МСС 19 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година).
- Измени на МСС 7 “Извештај за паричните текови” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Измени на МСС 12 “Даноци на добивка” – Признавање на одложени даночни средства за нереализирани загуби (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Дополнувања на МСФИ 12 заради “Подобрувања на МСФИ (циклас 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (промените на МСФИ 12 се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година).
- МСФИ 9 “Финансиски инструменти” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 15 “Приходи од договори со купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Класификација и мерење на трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Измени на МСФИ 4 “Договори за осигурување” – Со примена на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” и МСФИ 4 “Договори за осигурување” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година или кога МСФИ 9 “Финансиски инструменти” се применува за прв пат);
- Измени на МСС 40 “Вложувања во недвижности” – Пренос на вложувања во недвижности (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 и МСС 28 заради “Подобрувања на МСФИ (циклас 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (промените на МСФИ 1 и МСС 28 ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- КТМФИ 22 “Трансакции во странска валута и напредни разгледувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);

2.3 Нови или изменети стандарди кои сè уште не се усвоени

На денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи беа објавени следните нови или изменети стандарди и нови толкувања кои сè уште не се ефективни:

- МСФИ 16 “Наеми” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- МСФИ 17 “Договори за осигурување” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2021 година);
- Измени на МСФИ 3 “Деловни комбинации” – Дефиниција на деловното работење (применливи за деловни комбинации за кои датумот на спојување е на или после почетокот на првиот годишен известувачки период кој започнува на или по 1 јануари 2020 и за аквизиција на средства која се случува на или после почетокот на тој период);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.3 Нови или изменети стандарди кои сè уште не се усвоени (продолжение)

- Измени на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” – Претплати со негативна компензација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Продажба или доделување на средства помеѓу инвеститорот и неговиот придружен субјект или заедничко вложување и понатамошни дополнувања (почетниот датум на примена е одложен на неопределено време се додека проектот за истражување на методот на главнина не биде завршен);
- Измени на МСС 1 “Презентирање на финансиски извештаи” и МСС 8 “Сметководствени политики, промени на сметководствени проценки и грешки” – Дефиниција на материјалност (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2020);
- Измени на МСС 19 “Користи за вработените” – Измени на планот, скратување или исплаќање” (применливи за периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСС 28 “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” – Долгорочни вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (циклас 2015 - 2017)” како резултат на проектот за годишни подобрувања на МСФИ (МСФИ 3, МСФИ 11, МСС 12 и МСС 23) – главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на Препораките за Сеопфатна рамка на МСФИ стандарди (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или после 1 јануари 2020 година);
- КТМФИ 23 “Неизвесност околу третманите на данокот на добивка” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или после 1 јануари 2019 година).

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1 Приходи од продажба

Приходите од продажба на производи се признаваат кога значајните ризици и наградите од сопственоста над производите се пренесени на купувачот. Пренесувањето на ризиците и наградите од сопственоста зависат од индивидуалните услови на продажба. За најзначајниот дел од продажбите, преносот на ризиците наградите од сопственоста се случува при утоварот кај превозникот. Приходите се евидентирани со примена на принципот на фактичност на настаните, односно се евидентираат во моментот на нивното настанување. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест или побарување, намалена за трговски попусти, количински работи, враќањата на производите и вкалкулираниот ДДВ.

3.2 Трошоци за позајмување

Сите трошоци настанати во врска со обврските по примените кредити се прикажани како трошок во периодот во кој се настанати.

3.3 Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на трансакцијата. Нето позитивните или негативните курсни разлики се вклучени во добивката или загубата во периодот кога настанале. Средствата и обврските во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на крајот на периодот на известување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.4 Оданочување

Тековен данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно, утврдено од страна на даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени даночно непризнаени расходи, односно даночни ослободувања, согласно законските одредби.

Во согласност со даночната регулатива на Република Северна Македонија, даночните загуби од претходните три години може да се користат за намалување на тековната обврска за данок на добивка. Исто така, даночната загуба од тековната година може да се употреби за намалување или елиминирање на даночната обврска во наредните три години.

Даночните обврски се сметаат како конечни со настанување на пораниот од следните датуми:

- истекот на десет години сметајќи од годината во која настанала обврската за данок; и
- моментот кога е извршена целосна даночна контрола од страна на даночните власти.

Одложен данок

Одложен данок на добивка се утврдува со примена на методот на обврски во извештајот за финансиската состојба за сите времи разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност во финансиските извештаи. Стапката на данок на добивка на крајот на периодот на известување се употребува за утврдување на одложените даночни средства и обврски.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви времи разлики. Одложени даночни средства се признаваат за одбитните времи разлики и ефектите од даночните загуби се пренесуваат во обем во којшто постои веројатност дека ќе се оствари оданочива добивка со цел да се овозможи одбитните времи разлики и пренесените даночни загуби да бидат искористени.

Одложените даночни средства и обврски се мерат по даночни стапки кои се очекува да бидат применети во периодот кога средството е реализирано или обврската е платена, врз основа на даночни стапки (и даночен закон) кој е во примена на крајот на периодот на известување. Друштвото не пресмета одложен данок на добивка во овие финансиски извештаи.

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат во износ намален за данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместлив од даночната власт, во кој случај данокот на додадени вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно;
- Побарувања и обврските кои се искажани со вклучен износ на данок на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните власти се вклучува како дел од побарувањата или обврските во извештајот за финансиската состојба.

3.5 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавната вредност намалена за акумулираната амортизација, и акумулираната загуба поради обезвреднување, доколку постои. Набавната вредност ги вклучува фактурната вредност, увозните царински трошоци и неповратни даноци, како и сите други трошоци кои директно можат да се припишат на доведувањето на средството во работна состојба за неговата наменета употреба. Трошоците за редовно одржување и поправки на опремата се евидентираат во добивката или загубата во моментот на нивното настанување.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Амортизацијата се пресметува на набавната вредност на средството, земајќи го во предвид проценетиот век на користење, со употреба на праволиниска метода. Проценетиот корисен век на средството и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година, и притоа ефектите од евентуалните промени се имплементираат при идните пресметки на амортизацијата. Амортизацијата и депрецијацијата се пресметуваат на праволиниска основа по пропишани стапки со цел набавната вредност на недвижностите, опремата и нематеријалните средства да се алоцира во текот на нивниот проценет корисен век

Применетите годишни стапки за амортизација се следните:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Градежни објекти	2.5% - 5%	2.5% - 5%
Погонска опрема	3% - 10%	5% - 10%
Мебел, компјутери и канцелариска опрема	20% - 25%	20% - 25%
Моторни возила	25%	25%

Врз основа на Одлука на управниот одбор донесена на 02.01.2018 година, Друштвото направи промена на сметководствената проценка за корисниот век на материјалните средства, со што се променија амортизационите стапки на дел од погонската опрема од 5% на 3%, а на дел од погонската опрема на која што беа зголемени амортизационите стапки во текот на 2016 година од 5% на 6.67%, повторно се вратени на 5%.

Добивките или загубите кои произлегуваат од отуѓувањето или повлекувањето од употреба на недвижностите, постројките и опремата се определуваат како разлика меѓу приливите од отуѓувањето и сметководствената вредност на средството и истите се признаваат како приходи или расходи во извештајот за сеопфатна добивка.

3.6 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради обезвреднување. На денот на извештајот за финансиска состојба нематеријалните средства се состојат од набавени компјутерски софтверски лиценци, кои се капитализирани врз основа на трошоците настанати при набавката и ставањето во употреба. Набавната вредност се амортизира во текот на проценетиот корисен век на софтверот, со годишна стапка на амортизација од 20%.

3.7 Финансиски инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се признаваат во моментот кога Друштвото станува страна во договорните обврски по овој инструмент. Финансиските средства и финансиските обврски иницијално се евидентирани по објективната вредност.

3.7.1 Побарувања од купувачи

Побарувањата од купувачи се недеривативни финансиски средства со фиксни или однапред одредени плаќања со кои не се тргува на активен пазар. Побарувањата од купувачи (вклучувајќи ги побарувањата од купувачи и другите побарувања, сметки во банките и готовината) се прикажуваат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна стапка, намалени за загуба поради обезвреднување.

Сметководствената вредност на побарувањата од купувачите се намалува преку сметката за исправка на вредноста. Кога едно побарување се смета за ненаплатливо се отпишува во корист на сметката за исправка на вредноста. Последователните наплати на побарувањата претходно отпишани се евидентираат преку намалување на сметката за исправка на вредност. Промените во сметководствената вредност на сметката за исправка на вредност се признаваат во добивката и загубата за периодот.

Друштвото врши исправка на вредноста на побарувањата од купувачите секогаш кога постојат објективни докази дека побарувањата не можат да се наплатат. Исправката на вредност се евидентира во целост за сите побарувања кои на крајот на периодот на известување не биле наплатени подолго од 365 дена.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.7 Финансиски инструменти (продолжение)

3.7.2 Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се состојат од готовина во благајна и пари во банки. За цели на извештајот за паричните текови, парите и паричните еквиваленти вклучуваат и орочени депозити во банки кои може брзо да се конвертираат во познат износ на пари и се подложни на незначителен ризик од промена на нивната вредност.

3.7.3 Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачите и другите обврски се прикажуваат според објективната вредност плус трансакциони трошоци, при што по иницијалното признавање обврските последователно се водат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата.

Метода на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирана набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

3.7.4 Обврски по кредити

Долгорочните обврски по кредити почетно се признаваат според нивната објективна вредност намалена за трошоците на трансакција. Кредитите и позајмиците последователно се мерат според амортизираната набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Расходите по основ на камати се признаваат на основа на ефективен принос. Методата на ефективна каматна стапка е метода на пресметување на амортизираната набавна вредност на финансиската обврска и распределување на расходите по основ на камати во текот на периодот на кој се однесуваат. Ефективната каматна стапка е стапката која точно го дисконтира очекуваниот тек на идните парични плаќања во текот на очекуваниот век на финансиската обврска или, онаму каде што е применливо, пократок период.

Долгорочните обврски по кредити главно се состојат од кредити деноминирани во ЕУР кои се конвертирани во денари по средниот девизен курс на Народна банка на Република Северна Македонија на крајот на периодот на известување. Сите износи кои доспеваат за плаќање во период од 12 месеци од крајот на периодот на известување се класифицирани како тековни обврски, освен ако Друштвото нема безусловно право да го одложи подмирувањето на обврската.

3.8 Залихи

Залихите се водат по пониската вредност од набавната и нето реализационата вредност. Потрошокот на залихите се евидентира според принципот прва-влезна прва-излезна ("ФИФО") и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и останати трошоци кои настанале при доведување на залихите во нивната сегашна состојба и на сегашната локација.

Нето реализационата вредност претставува проценета продажна вредност намалена за проценетите трошоци за довршување и проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата. Застарената залиха се обезвреднува по пат на исправка на вредноста до нето продажната вредност, врз основа на проценка на раководството за потенцијални обезвреднувања на залихите.

3.9 Резервирања

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека Друштвото ќе биде обврзано да ја подмири обврската и кога износот на обврската со голема веројатност може да се предвиди.

Признаениот износ како резервирање претставува најдобрата проценка на издотокот неопходен за подмирување на сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба, притоа земајќи ги во предвид сите ризици и неизвесности кои го опкружуваат износот на обврската.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.10 Користи за вработените

Друштвото во нормалниот тек на работењето, во име на вработените, врши уплати на придонеси за пензиско, здравствено осигурување, вработување и персонален данок на доход, кои се пресметуваат на бруто плата.

Друштвото овие средства ги уплаќа во државните фондови - здравствен и пензиски, според законските стапки кои се во сила во текот на годината, а кои се пресметуваат на бруто плата. Трошокот за овие плаќања се признава во извештај за сеопфатна добивка во истиот период кога и трошокот за соодветната плата. Не постојат други пензиски шеми или пост-пензиски планови за бенефиции па соодветно на тоа не постојат и дополнителни обврски кои се однесуваат на пензии.

Друштвото има обврска за исплаќање отпремнина при пензионирање на вработените, во висина на двократен износ од просечно исплатена нето плата во Република Северна Македонија. Друштвото евидентира резервации за отпремнини за пензионирање со цел да ги алоцира таквите трошоци по периоди за коишто истите се однесуваат. Согласно МСС 19, отпремнините за пензионирање претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Друштвото кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат од страна на независен актуар на денот на извештајот за финансиска состојба. Состојбата на овие обврски на денот на извештајот за финансиска состојба ја претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина

Друштвото, исто така, исплаќа јубилејни награди во зависност од годините на служба на работникот во износ од една до две просечни плати. Овие обврски се пресметани од страна на независни актуари со употреба на методата на проектирана кредитна единица.

3.11 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. На 31 декември 2018 година, матична компанија на Друштвото е DS Smith Packaging South East GmbH Австрија која поседува учество во капиталот на Друштвото од 81.31%. Поврзани субјекти на Друштвото се неговото матично друштво, крајната матична компанија и нејзините зависни друштва.

3.12 Наем

Наемите се однесуваат на наем на возила и опрема во производство. Овие наеми раководството ги признава како оперативни наеми. Трошоци за наеми се евидентираат во добивката и загубата за периодот во моментот кога тие трошоци се настанати, односно за периодот на наем на кој што се однесуваат.

3.13 Споредбени податоци

Заради посоодветно прикажување на тековната година одредени ставки од споредбените податоци се рекласифицирани. Овие рекласификации не резултираа со значајни промени во содржината и формата на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи.

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРЕТПОСТАВКИ И КЛУЧНИ ИЗВОРИ НА НЕСИГУРНОСТ ВО ПРОЦЕНКИТЕ

Во примената на сметководствените политики на Друштвото раководството треба да донесе одредени пресуди, проценки и претпоставки за сметководствената вредност на средствата и обврските кои не се лесно воочливи од другите извори. Проценките и придружните претпоставки се базирани на претходни искуства и други фактори кои се смета дека се релевантни. Реалните резултати можат да се разликуваат од овие проценки.

Подолу се наведени клучните претпоставки што се однесуваат на иднината и други извори на несигурност при вршење на проценките на датумот на извештајот за финансиската состојба, коишто ги зголемуваат ризиците за значајни корекции на сметководствената вредност на средствата и обврските во текот на наредната финансиска година.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРЕТПОСТАВКИ И КЛУЧНИ ИЗВОРИ НА НЕСИГУРНОСТ ВО ПРОЦЕНКИТЕ (продолжение)

4.1 Процент корисен век на опремата и нематеријалните средства

Раководството на Друштвото го одредува проценетиот корисен век и соодветниот трошок за амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се анализира секогаш кога постојат индикации за значајни промени во користените претпоставки, како што се предвидениот технолошки развој, факторите кои влијаат на економијата во поширокото опкружување и индустријата.

Врз основа на Одлука на управниот одбор донесена на 02.01.2018 година, Друштвото направи промена на сметководствената проценка за корисниот век на материјалните средства, со што се променија амортизационите стапки на дел од погонската опрема од 5% на 3%, а на дел од погонската опрема на која што беа зголемени амортизационите стапки во текот на 2016 година од 5% на 6.67%, повторно се вратени на 5%.

4.2 Исправка на вредноста на побарувањата

Пресметката на исправка на вредноста на спорните побарувања се заснова на проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат договорните обврски. Проценката се заснова на анализи на старосната структура на побарувањата, историските отписи, бонитетот на клиентите како и промените во условите за продажба, идентификувани по утврдувањето на соодветноста на исправката на вредноста на сомнителните побарувања. Ова ги вклучува и претпоставките за идното однесување на клиентите и резултирачките идни наплати. Раководството верува дека дополнителна исправка на вредноста, освен за резервирањата кои се веќе прикажани во финансиските извештаи, не е потребна.

4.3 Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти, за која нема активен пазар, е одредена со примена на соодветни методи на вреднување. Друштвото го применува сопственото професионално расудување во изборот на соодветните методи и претпоставки.

Политика на Друштвото е да ги обелодени информациите за објективната вредност на тие компоненти од средствата и обврските за кои постојат котирани цени и за тие за кои објективната вредност може да биде материјално различна од евидентираната вредност. Во Република Северна Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на побарувањата како и на другите финансиски средства и обврски, со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации. Како резултат на ова, објективната вредност не може соодветно и веродостојно да се одреди во отсуство на активен пазар. Раководството ја проценува целосната изложеност на ризици, и во случаи кога проценките за објективната вредност на средствата не се реализираат, се признава резервација. Мислење на раководството е дека, обелоденетите сметководствени вредности се валидни, во однос на тековните услови на пазарот.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

5. КОРЕКЦИЈА НА ГОДИШНАТА СМЕТКА

Корекцијата на годишната сметка на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 година, поднесена во Централен регистар на Република Северна Македонија на 27 јуни 2019 година е прикажана подолу:

КОРЕКЦИЈА НА ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	2018 (претходно прикажување)	2018 (коригирано)	Разлика
Приходи од продажба	724,317	724,317	-
Останати приходи	8,811	8,811	-
Вкупно оперативни приходи	733,128	733,128	-
Промена во залихите на готови производи и производство во тек	186	186	-
Потрошени материјали и суровини	(527,401)	(527,401)	-
Трошоци за вработените	(85,401)	(85,401)	-
Трошоци за амортизација	(24,174)	(24,174)	-
Останати трошоци	(122,929)	(129,545)	(6,616)
Вкупно оперативни трошоци	(759,719)	(766,335)	(6,616)
Загуба од работење	(26,591)	(33,207)	(6,616)
Финансиски приходи	350	350	-
Финансиски расходи	(11,099)	(11,099)	-
Финансиски расходи, нето	(10,749)	(10,749)	-
Загуба пред оданочување	(37,340)	(43,956)	(6,616)
Данок на добивка	-	-	-
Нето загуба за годината	(37,340)	(43,956)	(6,616)
Останата сеопфатна добивка по оданочување	-	-	-
Вкупна сеопфатна загуба за годината	(37,340)	(43,956)	(6,616)
Загуба расположлива за:			
Сопствениците на обични акции на Друштвото	(37,340)	(43,956)	(6,616)
Загуба / Заработувачка по акција:			
Основна заработувачка по акција (во Денари)	(133.84)	(157.55)	(23.71)
Разводнета заработувачка по акција (во Денари)	(133.84)	(157.55)	(23.71)

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

5. КОРЕКЦИЈА НА ГОДИШНА СМЕТКА (продолжение)

КОРЕКЦИЈА НА ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	31 декември 2018 (претходно прикажување)	31 декември 2018 (коригирано)	Разлика
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	209	209	-
Недвижности, постројки и опрема	483,672	483,672	-
Останати нетековни средства	308	308	-
	<u>484,189</u>	<u>484,189</u>	<u>-</u>
Тековни средства			
Залихи	146,954	146,954	-
Побарувања од купувачи	219,101	214,682	(4,419)
Останати побарувања	57,886	57,886	-
Пари и парични еквиваленти	19,977	17,780	(2,197)
	<u>443,918</u>	<u>437,302</u>	<u>(6,616)</u>
ВКУПНИ СРЕДСТВА	<u>928,107</u>	<u>921,491</u>	<u>(6,616)</u>
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Уплатен капитал	432,450	432,450	-
Законски резерви	15,344	15,344	-
Акумулирана загуба	(178,636)	(185,252)	(6,616)
	<u>269,158</u>	<u>262,542</u>	<u>(6,616)</u>
Нетековни обврски			
Обврски по долгорочни кредити	-	234,419	234,419
Долгорочни обврски за лизинг	5,467	5,467	-
Резервации за отпремнини	5,061	5,061	-
	<u>10,528</u>	<u>244,947</u>	<u>234,419</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	375,866	375,866	-
Останати обврски	38,136	38,136	-
Обврски по кредити	234,419	-	(234,419)
	<u>648,421</u>	<u>414,002</u>	<u>(234,419)</u>
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ	<u>928,107</u>	<u>921,491</u>	<u>(6,616)</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

6. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Приходи од продажба на домашен пазар	493,726	481,026
Приходи од продажба на странски пазар	144,345	83,661
Приходи од продажба на поврзани страни	86,246	174,805
	<u>724,317</u>	<u>739,492</u>

7. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Приходи од наемнини	4,655	3,873
Приходи од продажба на отпад	661	1,590
Наплатени отпишани побарувања	330	1,142
Приходи од минати години	551	842
Приходи од отпис на обврски	-	322
Вишок на материјали	-	146
Останати приходи	2,614	840
	<u>8,811</u>	<u>8,755</u>

8. ПОТРОШЕНИ МАТЕРИЈАЛИ И СУРОВИНИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Потрошена хартија	429,047	441,435
Потрошена енергија, нафта, гас и гориво	22,876	18,655
Потрошени Велпап лепаци	9,323	9,656
Потрошени резервни делови	3,759	4,027
Набавна вредност на продадени добра	8,344	3,551
Отпис на ситен инвентар	58	74
Останати материјали и суровини	53,994	19,015
	<u>527,401</u>	<u>496,413</u>

9. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Бруто плати на вработените	80,743	75,880
Пресметан бонус за менаџментот	-	1,371
Регрес за годишен одмор	1,423	1,299
Резервирања за отпремнини	1,111	56
Резервирања за јубилејни награди	573	672
Пресметани трошоци за јубилејни награди според актуарска пресметка	224	144
Помош во случај на болест	334	450
Останати трошоци за вработените	993	3,531
	<u>85,401</u>	<u>83,403</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

10. ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Транспортни услуги	36,299	37,006
Неотпишана вредност на продадени средства	1,919	1,053
Трошоци за агенција за привремено вработување	3,535	3,725
Трошоци за одржување и комунални услуги	10,225	9,799
Исправка на вредност на побарувања	7,566	796
Интелектуални услуги	8,146	6,680
Авторски права	4,368	2,340
Останати услуги од групација	108	542
Менаџерски услуги од групацијата	5,818	12,336
Трошоци за наем	4,135	4,117
Обезбедување	4,032	3,504
Службени патувања, дневници	3,386	4,645
Количински рабат	268	1,673
Телефонија, интернет, поштенски услуги	1,609	1,793
Репрезентација	2,407	3,768
Трошоци за осигурување	2,161	1,237
Капитална загуба на продадени средства	10,218	-
Правни, адвокатски и нотарски услуги	1,026	1,608
Данок на имот	961	961
Трошоци од интеграција	222	259
Кусоци	-	713
Банкарски услуги	1,275	1,324
Трошоци за исхрана на вработените	537	1,181
Трошоци од минати години	8,983	2,691
Останати трошоци	10,341	7,176
	<u>129,545</u>	<u>110,927</u>

Трошоците за менаџерски услуги од DS Smith Packaging South East GmbH, Австрија во износ од 5,818 илјади денари (2017: 12,336 илјади денари) се однесуваат на услуги за стратешко советување, техничка и финансиска поддршка во текот на годината.

Во текот на 2018 година Друштвото евидентираше трошоците кои се настанати во минати години во износ од 8,983 илјади денари (2017: 2,691 илјади денари), бидејќи Друштвото доби документацијата за истите во тековната година.

11. РАСХОДИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ, НЕТО

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Приходи од камати	1	1
Позитивни курсни разлики	192	608
Останати финансиски приходи	157	44
Финансиски приходи	<u>350</u>	<u>653</u>
Расходи за камати	(9,510)	(9,533)
Негативни курсни разлики	(1,589)	(652)
Финансиски расходи	<u>(11,099)</u>	<u>(10,185)</u>
Финансиски расходи, нето	<u>(10,749)</u>	<u>(9,532)</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

12. ДАНОК НА ДОБИВКА

Усогласувањето на данокот на добивка пресметан на добивката пред оданочување по законска стапка и ефективната даночна стапка за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 година е како што следува:

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2018	2017
Добивка пред оданочување	(43,956)	25,491
Непризнати расходи за даночни цели	10,970	9,469
Даночна основа пред намалувања	(32,986)	34,960
Намалување за наплатени претходно исправени побарувања	-	(1,142)
Даночна основа	(32,986)	33,818
Данок на добивка по стапка од 10% на даночната основа	-	3,382
Ефективна даночна стапка	-	13.27%

Во 2018 и 2017 година, данокот на добивка се пресметува по законска стапка од 10% на утврдената добивка од Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби и износот на непризнаени трошоци за даночни цели.

13. (ЗАГУБА) / ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Заработувачката по акција е пресметана кога нето добивката за годината, која е на располагање на акционерите, се подели со пондерираниот просечен број на акциите кои биле издадени во текот на годината.

Заработувачката по акција е пресметана како што следува (нето добивка во илјади денари, основна заработувачка по акција – во денари).

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември,	
	2018	2017
(Загуба) / добивка за имателите на обични акции	(43,956)	22,109
Просечен пондериран број на обични акции	279,000	279,000
Основна (загуба) / заработувачка по акција (во Денари)	(157.55)	79.24
Разводнета (загуба) / заработувачка по акција (во Денари)	(157.55)	79.24

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

14. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер и софтверски лиценци	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба, 1 јануари 2017	6,881	6,881
Набавки во текот на годината	37	37
Состојба, 31 декември 2017	<u>6,918</u>	<u>6,918</u>
Состојба, 1 јануари 2018	6,918	6,918
Набавки во текот на годината	-	-
Состојба, 31 декември 2018	<u>6,918</u>	<u>6,918</u>
Исправка на вредност		
Состојба, 1 јануари 2017	6,031	6,031
Амортизација за годината	385	385
Корекции	(87)	(87)
Состојба, 31 декември 2017	<u>6,329</u>	<u>6,329</u>
Состојба, 1 јануари 2018	6,329	6,329
Амортизација за годината	380	380
Состојба, 31 декември 2018	<u>6,709</u>	<u>6,709</u>
Нето сметководствена вредност		
на 31 декември 2018	<u>209</u>	<u>209</u>
на 31 декември 2017	<u>589</u>	<u>589</u>

15. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност					
Состојба, 1 јануари 2017	19,679	343,360	397,842	6,468	767,349
Набавки во текот на годината	-	352	2,541	15,212	18,105
Пренос од средства во подготовка	-	3,822	10,060	(13,882)	-
Отуѓување	-	(376)	(4,536)	-	(4,912)
Состојба, 31 декември 2017	<u>19,679</u>	<u>347,158</u>	<u>405,907</u>	<u>7,798</u>	<u>780,542</u>
Состојба, 1 јануари 2018	19,679	347,158	405,907	7,798	780,542
Набавки во текот на годината	-	-	1,425	128,632	130,057
Пренос од средства во подготовка	-	2,142	61,837	(63,979)	-
Отуѓување/расходување	-	-	(11,498)	(3,680)	(15,178)
Состојба, 31 декември 2018	<u>19,679</u>	<u>349,300</u>	<u>457,671</u>	<u>68,771</u>	<u>895,421</u>
Исправка на вредност					
Состојба, 1 јануари 2017	-	161,810	209,568	-	371,378
Амортизација за годината	-	8,813	13,544	-	22,357
Отуѓување	-	-	(3,858)	-	(3,858)
Состојба, 31 декември 2017	<u>-</u>	<u>170,623</u>	<u>219,254</u>	<u>-</u>	<u>389,877</u>
Состојба, 1 јануари 2018	-	170,623	219,254	-	389,877
Амортизација за годината	-	8,734	15,060	-	23,794
Отуѓување/расходување	-	-	(1,922)	-	(1,922)
Состојба, 31 декември 2018	<u>-</u>	<u>179,357</u>	<u>232,392</u>	<u>-</u>	<u>411,749</u>
Нето сметководствена вредност					
на 31 декември 2018	<u>19,679</u>	<u>169,943</u>	<u>225,279</u>	<u>68,771</u>	<u>483,672</u>
на 31 декември 2017	<u>19,679</u>	<u>176,535</u>	<u>186,653</u>	<u>7,798</u>	<u>390,665</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

15. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА (продолжение)

Земјиштето чија вредност изнесува 19,679 илјади денари (2017: 19,679 илјади денари), каде што се лоцирани зградите на Друштвото е сопственост на Република Северна Македонија, а Друштвото има право на негово користење. Друштвото моментално е во процес на регистрација на целокупниот имот што се води на име на Република Северна Македонија кај релевантните катастри, за да може Друштвото да се стекне со сопственост.

Градежните објекти со нето сметководствена вредност од 169,943 илјади денари на 31 декември 2018 година (2017: 176,535 илјади денари) вклучуваат градежни објекти од погонот за производство на хартија и хартиена амбалажа во износ од 43,832 илјади денари (2017: 46,471 илјади денари) кои од 1 јануари 2011 година се надвор од употреба. Дополнително, градежните објекти вклучуваат и основни средства со нето сметководствена вредност од 56,404 илјади денари (2017: 57,187 илјади денари) за кои Друштвото не поседува титулар на сопственост, туку има право на користење. Овие градежни објекти се во сопственост на Република Северна Македонија.

Нето сметководствена вредност на опремата на 31 декември 2018 година во износ од 225,279 илјади денари (2017: 186,653 илјади денари), вклучува опрема во износ од 71,779 илјади денари (2017: 24,076 илјади денари), којашто од 26 септември 2018 година е ставена надвор од употреба.

16. ЗАЛИХИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Суровини и материјали	126,851	54,656
Резервни делови	11,507	10,737
Недовршено производство	1,654	1,874
Готови производи	10,524	8,612
Ситен инвентар	4,289	3,983
	<u>154,825</u>	<u>79,862</u>
Исправка на вредност	<u>(7,871)</u>	<u>(6,906)</u>
	<u>146,954</u>	<u>72,956</u>

Движењето на исправката на вредноста на залихите е прикажана подолу:

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Состојба на 1 јануари	6,906	6,705
Вредносно усогласување за годината	965	201
	<u>7,871</u>	<u>6,906</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

17. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Побарувања од купувачи во земјата	192,960	221,018
Побарувања од купувачи од странство	30,398	23,265
Побарувања од поврзани страни	13,674	45,307
	<u>237,032</u>	<u>289,590</u>
Намалено за исправка на сомнителни и спорни побарувања	<u>(22,350)</u>	<u>(15,543)</u>
	<u>214,682</u>	<u>274,047</u>

Движењето на исправката за сомнителни и спорни побарувања е како што следи:

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
На 1 јануари	15,543	21,429
Исправка на вредност	7,566	796
Наплатени исправени побарувања	(330)	(1,142)
Траен отпис на побарувања	<u>(429)</u>	<u>(5,540)</u>
На 31 декември	<u>22,350</u>	<u>15,543</u>

18. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Побарувања за повеќе платен ДДВ	47,996	7,296
Однапред платени трошоци	3,440	3,622
Аванси на добавувачи	1,286	1,051
Побарувања за данок на добивка	4,134	534
Побарувања за дадени депозити како гаранција	464	284
Побарувања од вработени	92	30
Останати побарувања	<u>474</u>	<u>1,773</u>
	<u>57,886</u>	<u>14,590</u>

19. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Пари во банка:		
- во денари	8,392	9,936
- во странска валута	9,227	172
Пари во благајна:		
- во денари	35	65
- во странска валута	<u>126</u>	<u>109</u>
	<u>17,780</u>	<u>10,282</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

20. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Уплатен капитал

Акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2018 и 2017 година се состои од целосно уплатени обични акции со номинална вредност од 25.56 евра по акција. Уплатениот капитал на Друштвото изнесува 432,450 илјади денари (2017: 432,450 илјади денари).

Сопственичката структура на акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2018 и 31 декември 2017 година е како што следува:

	Број на акции		Во %	
	31 декември 2018	2017	31 декември 2018	2017
DS Smith Packaging South East GmBH	226,853	226,853	81.31%	81.31%
Останати малцински акционери	52,147	52,147	18.69%	18.69%
	<u>279,000</u>	<u>279,000</u>	<u>100.00%</u>	<u>100.00%</u>

Законска резерва

Во согласност со локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано секоја година да издвојува задолжителна резерва, која се формира по пат на зафаќање на 5% од нето добивката. Издвојувањето се врши додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една десеттина од основната главнина. До достигнување на законскиот минимум оваа резерва може да се користи само за покривање на загуба.

21. РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ОТПРЕМНИНИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Отпремнини при заминување во пензија	3,084	1,973
Јубилејни награди на вработени	1,977	1,726
	<u>5,061</u>	<u>3,699</u>

Движењето на резервирањата за пензии и јубилејни награди е како што следи:

	Отпремнини при заминување во пензија	Јубилејни награди на вработени	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017	1,917	1,409	3,326
Расход во текот на годината	56	672	728
Исплатени во текот на периодот	-	(355)	(355)
Состојба на 31 декември 2017	<u>1,973</u>	<u>1,726</u>	<u>3,699</u>
Состојба на 1 јануари 2018	1,973	1,726	3,699
Расход во текот на годината	1,111	571	1,682
Исплатени во текот на периодот	-	(320)	(320)
Состојба на 31 декември 2018	<u>3,084</u>	<u>1,977</u>	<u>5,061</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

22. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Обврски кон добавувачи во земјата	57,433	58,646
Обврски кон добавувачи од странство	81,031	36,858
Обврски кон поврзани субјекти	237,402	93,812
	<u>375,866</u>	<u>189,316</u>

23. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Обврски за камати по кредити	19,014	9,506
Обврски спрема вработени	7,110	6,584
Обврски за дивиденди кон фондот за ПИОМ	4,612	4,612
Пресметани трошоци за кои нема пристигнато документи	5,114	5,910
Обврски за бонуси на менаџментот	1,880	1,680
Останати обврски	406	313
	<u>38,136</u>	<u>28,605</u>

24. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Поврзани страни		
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 2,442,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 30 април 2020 година	150,171	-
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 1,020,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 30 април 2020 година	62,725	-
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 150,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 30 април 2020 година	9,224	-
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 200,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 30 април 2020 година	12,299	-
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 2,442,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	-	150,160
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 1,020,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	-	62,721
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 150,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	-	9,224
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 200,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	-	12,298
	<u>234,419</u>	<u>234,403</u>

Кредитите во вкупен износ од 234,419 илјади денари заклучно со 31 декември 2018 година (2017: 234,403 илјади денари) во целост се однесуваат на необезбедени кредити земени од поврзани страни.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

25. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ ЗА ФИНАНСИСКИ ЛИЗИНГ

Долгорочните обврски за финансиски лизинг во износ од 5,467 илјади денари се однесуваат на обврски кон SCANIA CREDIT AB за набавка на камион во износ од 88,900 евра, од кои 13,335 евра се платени авансно, а останатиот износ од 75,565 евра, зголемен за каматата, ќе биде исплатен на 60 еднакви месечни рати во износ од 1,359 евра, со годишна каматна стапка од 3.04%.

	Минимални плаќања за лизинг		Во илјади денари Сегашна вредност на минимални плаќања за лизинг	
	31 декември 2018	31 декември 2017	31 декември 2018	31 декември 2018
Доспева за плаќање:				
- до 1 година	1,003	-	929	-
- од 1 до 5 години	4,012	-	3,718	-
	<u>5,015</u>	<u>-</u>	<u>4,647</u>	<u>-</u>
Намалено за идните финансиски расходи за камата	<u>(368)</u>	<u>-</u>		
Сегашна вредност на минимални плаќања за лизинг	<u>4,647</u>	<u>-</u>		
<i>Презентирано во финансиските извештаи како:</i>				
Тековен дел на обврски за финансиски лизинг	-	-		
Долгорочни обврски за финансиски лизинг	<u>5,467</u>	<u>-</u>		
	<u>5,467</u>	<u>-</u>		

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

26. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Друштвото има трансакции со поврзаните страни кои што се дел од ДС СМИТХ Групацијата, вклучувајќи продажби на готови производи, материјали и полупроизводи, набавки на опрема, примени позајмици и останати трансакции. Друштвото стапува во трансакции со горенаведените поврзани страни врз основа на меѓусебно договорени услови.

Меѓусебните трансакции за годината што завршува на 31 декември 2018 и 2017 година се следни:

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Продажби на:		
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik – Бугарија	54,253	140,552
DS Smith Packaging doo - Крушевац Србија	31,929	33,493
DS Smith PLC London – Велика Британија	19	723
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	45	37
	<u>86,246</u>	<u>174,805</u>
Набавки и расходи од:		
DS Smith Belisce Doo - Хрватска	159,807	151,661
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik – Бугарија	86,580	75,859
DS Smith Packaging doo – Крушевац Србија	11,775	8,843
DS Smith Packaging South East GMBH	7,871	7,649
DS SMITH GROUP IT	7,451	5,239
DS Smith P Marketing NV, Гент Белгија	4,590	3,075
DS SMITH PACKAGING SOUTH EAST GMBH	-	2,698
DS SMITH HELLAS	-	1,125
DS Smith Packaging Холандија	-	1,178
DS Smith Packaging Hungary Kft.	-	194
DS Smith Packaging Чешка	24,817	-
DS Smith Paper Kayzersberg S.A.S.	1,813	-
DS Smith Paper Zarnesti SRL	27,081	-
DS Smith PLC London – Велика Британија	8,070	-
DS Smith Полска Spolka Z O.O.	7,584	-
	<u>347,439</u>	<u>257,521</u>
Трошоци за камата:		
DS Smith Packaging South East GMBH	9,508	9,519
	<u>9,508</u>	<u>9,519</u>
Побарувања од:		
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik Бугарија	5,705	31,860
DS Smith Packaging doo - Крушевац Србија	7,155	12,653
DS Smith PLC London – Велика Британија	711	711
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	84	83
DS Smith Papier Limited (GBCE)	19	-
	<u>13,674</u>	<u>45,307</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

26. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ (продолжение)

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Обврски кон:		
DS Smith Belisce Doo Хрватска	84,063	64,174
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik Бугарија	42,050	10,239
DS Smith Packaging South East GMBH	15,196	7,650
DS SMITH GROUP IT	12,097	4,874
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	7,664	3,075
DS Smith PLC London – Велика Британија	8,070	2,697
DS Smith Packaging doo Крушевац Србија	5,969	1,103
DS Smith Paper Zarnesti SRL	21,501	-
DS Smith Packaging Чешка	24,815	-
DS Smith Packaging Романија SRL	6,580	-
DS Smith Полска Spolka Z O.O.	7,584	-
DS Smith Paper Kaysersberg S.A.S.	1,813	-
	<u>237,402</u>	<u>93,812</u>
Обврски по кредити кон:		
DS Smith Packaging South East GMBH	234,419	234,403
	<u>234,419</u>	<u>234,403</u>
Обврски за камати по кредити кон:		
DS Smith Packaging South East GMBH	19,014	9,506
	<u>19,014</u>	<u>9,506</u>

Вкупните исплати за клучниот раководен кадар на Друштвото изнесуваат илјади 16,826 денари (2017: 15,793 илјади денари).

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

27.1 Управување со ризикот на капиталот

Друштвото управува со капиталот како би се обезбедило дека ќе биде во состојба да продолжи да работи според принципот на континуитет и во исто време да го максимизира приносот на сопствениците преку оптимизацијата на односот помеѓу обврските и капиталот.

Структурата на капиталот на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат кредитите обелоденети во Белешката 24, пари и парични еквиваленти во белешка 19 и главнина која се состои од уплатен капитал, законски резерви и акумулирана загуба, како што е обелоденето во белешка 20.

27.2 Показател на задолженост

Раководството ја анализира структурата на капиталот на годишна основа. Како дел од оваа анализа, раководството го зема во предвид трошокот на капиталот и ризиците поврзани со секоја одделна класа на капиталот.

Показателот на задолженост на крајот на годината е како што следи:

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Кредити	234,419	234,403
Долгорочни обврски за лизинг	5,467	-
Пари и парични еквиваленти	(17,780)	(10,282)
Нето долг	<u>222,106</u>	<u>224,121</u>
Вкупна главнина	<u>262,542</u>	<u>307,414</u>
Нето показател на задолженост	<u>0.85</u>	<u>0.73</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

27.3 Категории на финансиски инструменти

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
Финансиски средства		
Побарувања од купувачи	214,682	274,047
Пари и парични еквиваленти	17,780	10,282
	232,462	284,329
Финансиски обврски		
Обврски по кредити	234,419	234,403
Обврски кон добавувачи	375,866	189,316
Обврски за камата по кредити	19,014	9,506
Долгорочни обврски за лизинг	5,467	-
	634,766	433,225

27.4 Цели на управување со финансиските ризици

Финансиските ризици го вклучуваат пазарниот ризик (девизен ризик и каматен ризик), кредитен ризик и ликвидносен ризик. Финансиските ризици се следат на времена основа и се избегнуваат првенствено преку намалувањето на изложеноста на Друштвото на овие ризици. Друштвото не користи специјални финансиски инструменти за да ги избегне овие ризици, бидејќи таквите инструменти не се во широка употреба во Република Северна Македонија.

27.5 Пазарен ризик

Во текот на своето работење Друштвото е изложено првенствено на финансиските ризици од промена на курсот на странските валути и промена на каматните стапки (види подолу). Изложеноста на пазарниот ризик се следи преку анализата на сензитивноста. Немаше промена во изложеноста на Друштвото на пазарните ризици или начинот на кој Друштвото управува или го мери ризикот.

27.6 Управување со девизниот ризик

Друштвото врши трансакции деноминирани во странски валути заради набавка на материјали, стоки и опрема, продажба на своите производи, обезбедување кредити и давање позајмици. Друштвото не користи посебни финансиски инструменти за да ги намали овие ризици, бидејќи таквите инструменти не се применуваат во Република Северна Македонија. Според тоа, Друштвото е изложено на потенцијален ризик од можните флукуации на курсевите на странските валути и нема средства со кои би го намалила истиот.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странска валута е како што следува:

	Во илјади денари			
	СРЕДСТВА		ОБВРСКИ	
	31 декември 2018	31 декември 2017	31 декември 2018	31 декември 2017
ЕУР	53,343	68,853	577,333	374,579

27.6.1 Анализа на сензитивноста на странски валути

Друштвото е изложено на еврото. Следната табела детално ја прикажува анализата на сензитивноста на Друштвото на 10% зголемување и намалување на вредноста на денарот во споредба со оваа валута. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странски валути на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 10%. Негативниот износ подолу означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали својата вредност во однос на еврото за 10%. За зголемување на вредноста на денарот во однос на еврото за 10%, ефектот врз добивката или останатиот капитал би бил еднаков, но со обратен предзнак.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

27.6 Управување со девизиот ризик (продолжение)

27.6.1 Анализа на сензитивноста на странски валути (продолжение)

	Намалување за 10%	
	Во илјади денари	
	2018	2017
Загуба	<u>(52,399)</u>	<u>(30,573)</u>

Сензитивноста на Друштвото на странска валута не е значително променета во споредба со претходната година.

27.7 Управување со каматниот ризик

Друштвото е изложено на каматниот ризик преку кредитите со променлива каматна стапка. Изложеноста на ризик од каматни стапки ја вклучува веројатноста дека вредноста на кредитите на Друштвото ќе флукутираат поради промените на пазарните каматни стапки. Во отсуство на активен пазар Друштвото не користи финансиски хеџинг инструменти за намалување на изложеноста на влијанието од каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски на крајот на годината е како што следува:

	Во илјади денари	
	31 декември	31 декември
	2018	2017
Финансиски средства		
<i>Некаматносни :</i>		
Побарувања од купувачи	214,682	274,047
Пари и парични еквиваленти	<u>17,780</u>	<u>10,282</u>
	<u>232,462</u>	<u>284,329</u>
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни :</i>		
Обврски спрема добавувачи	375,866	189,316
Обврски за камата по кредити	<u>19,014</u>	<u>9,506</u>
	394,880	198,822
<i>Променлива каматна стапка:</i>		
Обврски по кредити	<u>234,419</u>	<u>234,403</u>
	234,419	234,403
<i>Фиксна каматна стапка:</i>		
Долгорочни обврски за лизинг	5,467	-
	<u>5,467</u>	<u>-</u>
	<u>634,766</u>	<u>433,225</u>

27.7.1 Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на крајот на периодот за известување. За финансиските инструменти со варијабилни каматни стапки, анализата е изготвена под претпоставка дека износите на крајот на годината биле непроменети во текот на целата година. При приготвувањето на анализата на сензитивноста на промените на каматните стапки, користено е зголемување или намалување на каматните стапки за 2 процентни поени, што претставува разумна процена на раководството за можните промени на каматните стапки.

Доколку каматните стапки би биле повисоки, односно пониски, за 2 процентни поени, а сите други варијабилни непроменети, добивката на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2018 би била поголема, односно помала за 4,688 илјади денари (2017: 4,688 илјади денари). Осетливоста на Друштвото на ризикот од промена на каматните стапки не е променета за годината која завршува на 31 декември 2018 година како резултат на постојаното ниво на позајмици.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

27.8 Управување со кредитниот ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот од неисполнување на договорените обврски од страна на деловните партнери, што би резултирало во финансиски загуби за Друштвото. Побарувањата на Друштвото не се обезбедени со било какви меници, гаранции или друг вид на колатерал.

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2018 година е како што следи:

	Во илјади денари		
	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	142,371	-	142,371
Доспеани, но неисправени побарувања	72,311	-	72,311
Доспеани и исправени побарувања	22,350	(22,350)	-
	<u>237,032</u>	<u>(22,350)</u>	<u>214,682</u>

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2017 година е како што следи:

	Во илјади денари		
	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	186,261	-	186,261
Доспеани но неисправени побарувања	87,786	-	87,786
Доспеани и исправени побарувања	15,543	(15,543)	-
	<u>289,590</u>	<u>(15,543)</u>	<u>274,047</u>

Недоспеани побарувања

Недоспеаните побарувања во износ од 142,371 илјади денари (2017: 186,261 илјади денари) во целост се однесуваат на побарувања по основ на продажби во текот на месец декември 2018 година. Овие побарувања достасуваат за наплата 15 дена по датумот на фактурирањето.

Доспеани, но неисправени побарувања

Старосната структура на доспеаните, но неисправени побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 година е како што следи:

	Во илјади денари	
	31 декември 2018	31 декември 2017
До 30 дена	28,578	43,243
Од 31 до 90 дена	19,968	17,828
Од 91 до 180 дена	9,259	9,955
Од 181 до 360 дена	7,217	4,476
Над 360 дена	7,289	12,284
	<u>72,311</u>	<u>87,786</u>

Просечниот период за наплата на побарувањата од купувачите изнесува 124 дена (2017: 117 дена).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

27.9 Ликвидносен ризик

Табели за ликвидносен и каматносен ризик

Следните табели детално ја прикажуваат преостанатата договорна доспеаност на финансиските обврски. Табелите се изготвени врз основа на недисконтираните парични текови на финансиските обврски.

Во илјади денари
31 декември 2018

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До	Од 1-	Од 3	Од 1-	Над 5	Вкупно
		1 месец	3 месеци	месеци до 1 година	5 години	години	
Некаматносни	0,00%	375,866	-	-	-	-	375,866
Со фиксна каматна стапка	3,04%	84	167	752	4,012	-	5,015
Со променлива каматна стапка	4,00%	781	2,344	6,251	237,545	-	246,921
		<u>376,731</u>	<u>2,511</u>	<u>7,003</u>	<u>241,557</u>	<u>-</u>	<u>629,802</u>

Во илјади денари
31 декември 2017

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До	Од 1-	Од 3	Од 1-	Над 5	Вкупно
		1 месец	3 месеци	месеци до 1 година	5 години	години	
Некаматносни	0,00%	189,316	-	-	-	-	189,316
Со променлива каматна стапка	4,00%	781	2,344	240,654	-	-	243,779
		<u>190,097</u>	<u>2,344</u>	<u>240,654</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>433,095</u>

Просечниот период на плаќање на обврските кон добавувачите изнесува 196 дена (2017: 120 дена).

27.10 Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски е одредена на следниот начин:

- Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски со стандардни услови, со кои се тргува на активните ликвидни пазари, се одредува врз основа на котираните пазарни цени;
- Објективната вредност на останатите финансиски средства и обврски (со исклучок на деривативните инструменти) се одредува во согласност со општо прифатените модели на вреднување кои се базираат на анализа на готовинските текови, со користење на цени од објавените тековни пазарни трансакции и понудени цени од деловните партнери за слични инструменти.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

27. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

27.10 Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжение)

27.10.1 Сметководствена вредност во споредба со објективната вредност

Следната табела ја прикажува сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски во однос на нивната објективна вредност на 31 декември 2018 и 2017 година:

	31 декември 2018		Во илјади денари 31 декември 2017	
	Сметковод. вредност	Објективна вредност	Сметковод. вредност	Објективна вредност
Финансиски средства				
Побарувања од купувачи и останати побарувања	214,682	214,682	274,047	274,047
Пари и парични еквиваленти	17,780	17,780	10,282	10,282
	<u>232,462</u>	<u>232,462</u>	<u>284,329</u>	<u>284,329</u>
Финансиски обврски				
Обврски по кредити	234,419	234,419	234,403	234,403
Обврски кон добавувачи	375,866	375,866	189,316	189,316
Обврски за камати по кредити	19,014	19,014	9,506	9,506
Долгорочни обврски за лизинг	5,467	5,467	-	-
	<u>634,766</u>	<u>634,766</u>	<u>433,225</u>	<u>433,225</u>

27.10.2 Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски.

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата од купувачите и обврските спрема добавувачите не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

28. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Северна Македонија тековно во сила се неколку даночни закони кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Северна Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на соодветната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Постојат спротивставени мислења, во однос на правното толкување на регулативата помеѓу различни министерства и државни организации. На тој начин се креираат неизвесности, како и правни конфликти. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Друштвото, може да не коинцидира со толкувањата на Раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Друштвото може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати кои можат да бидат значајни. Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Северна Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2018

29. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

Друштвото има дадени гаранции кон трети лица кои служат за навремено плаќање на обврските во вкупен износ од 5,000 илјади денари (2017: 4,500 илјади денари) издадени од една домашна банка.

30. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Не постојат значајни настани по периодот на известување кои бараат дополнителни обелоденувања или усогласувања во финансиските извештаи на Друштвото.

31. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на билансните позиции деноминирани во странска валута, на 31 декември 2018 и 2017 година се следните:

	<u>31 декември 2018</u>	<u>31 декември 2017</u>
ЕУР	61.4950	61.4907

ПРИЛОГ 1 – ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ